

Мета даного дослідження — показати важливість латинської мови у стародавньому і сучасному світі, визначити її значущість для нащадків. І не дивлячись на те, що латинь все більше і більше витісняється національними мовами, вона і зараз зберігається в научній термінології багатьох галузей, особливо в біології, юриспруденції і медицині.

Щоб зрозуміти важливість культури, яку створив стародавній Рим, потрібно поглянути на спадщину, яку він залишив. Багато архітектурних споруд, які стоять і приваблюють людей в наш час, були збудовані саме в той період, коли латинь була національною мовою на території багатьох сучасних різномовних країн.

Таким чином, медична освіта неможлива без володіння основами латинської мови. Вивчення латинської мови має велике значення у підготовці медичного спеціаліста, оскільки допомагає свідомо засвоювати і розуміти медичні терміни латинсько-грецького походження, з якими він зустрічатиметься і буде послуговуватися у своїй практичній діяльності.

ЛАТИНСЬКА МОВА ЯК МОВНОСТИЛЬОВА РИСА В «ЕНЕЇДІ» І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

LATIN AS A SPEECH-STYLE FEATURE IN THE “AENEID” OF I. P. KOTLYAREVSKY

Gorobets I.A., Hryshenko L.I.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Кафедра іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією

Актуальність роботи пов'язана з великою роллю «Енеїди» І.П. Котляревського у процесах формування нової національної літератури й літературної мови на демократичній основі. Адже мовностильовою особливістю поеми є введення в текст елементів інших мов (латинської), а також застосування макаронічної мови (суміші українських і латинських чи псевдо-латинських елементів) і «очуднювання» мови за допомогою деформації слів.

Метою нашої роботи є розкриття ролі латинської мови та форми її вживання в епічній бурлескно-травестійній поемі Котляревського.

Предмет дослідження. «Енеїда» І.П.Котляревського.

Завдання. Проаналізувати латинські засоби мовотворення в «Енеїді» І.П.Котляревського.

Пародіюючи некомунікативну (на той час) латину і церковнослов'янську (яка не була розмовною ніколи) мову, а також відірвані від народного джерела літературні стилі свого часу, Котляревський підкреслює перевагу живої народно-розмовної мови, водночас задіюючи для сприйняття свого твору глибокі пласти знань та ерудицію читача. Адже оцінити (та навіть зрозуміти) макаронічні вставки в поемі міг лише освічений читач, який сам добре знав латину. Проте, з огляду на тогочасні літературні тенденції відродження національних і духовних надбань, а також мету творення «Енеїди», що вийшла зпід контролю Котляревського вже в процесі написання, автор не зловживав макаронічними вставками — він скористався цими літературними прийомами як приправою — зі смаком. Макаронічна мова — саме той спосіб передачі комічного, завдяки якому поема сприймається як твір *cum grano salis*.

Висновок. Вивчення поеми дає нам змогу розкрити вплив латинської мови на процеси формування української літературної мови та світогляду української нації.

СВЯТА В АНТИЧНОСТІ: СТАРОДАВНЯ ГРЕЦІЯ

FESTIVALS AND HOLIDAYS IN ANTIQUITY: ANCIENT GREECE

Chebota'yova E.E., Assoc. Prof . Bieliaieva O.M.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Кафедра іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією

Свята — одна з важливих форм суспільного життя і культури будь-якого народу, стародавніх греків зокрема. Актуальність дослідження обумовлюється одноставним визнанням того факту, що вивчення історії свят і покладених на них функцій надає сучасникам не менше відомостей про той чи інший народ, ніж вивчення його політичної, економічної або військової історії.

Мета роботи — ознайомлення з історією свят стародавніх греків.

У роботі використано теоретичні методи — вивчення наукової літератури з теми, аналіз, синтез, узагальнення.

Матеріали та результати дослідження. В Античності будь-які свята були пов'язані з релігією, консолідували людей перед богами та створюючи ілюзію рівності усіх членів суспільства завдяки сумісному проведенню жертвоприношень, участі в святкових процесіях, виконанню культових танців і гімнів. Свята, а також такі заходи, як, наприклад, атлетичні або кінні змагання на честь богів сприяли активному спілкуванню всіх присутніх і з'єднанню громади. В Античності, власне, як і нині, свята були покликані нагадувати членам громади про знакові події в житті держави, наприклад, про військові перемоги.

Досліджуючи давньогрецькі свята, необхідно зосередити увагу на психологічному аспекті, адже такі масові заходи не лише надавали усім громадянам можливість відпочити від щоденних турбот і праці, але й бажаним продемонструвати власні таланти та здібності, підтвердити престижний суспільний статус або заслужити пошану. Заслугує на увагу той факт, що стародавні греки понад усе цінували моральні заохочення та визнання у себе на батьківщині та за її межами, а чимала матеріальна винагорода переможцям була другорядною. Античні народи, які усвідомлювали важливість патріотичного виховання, використовували свята як арену для передачі військових і культурних традицій з покоління в покоління, забезпечуючи тим самим зв'язок між ними. Усвідомлюючи консолідуючу, патріотичну та культурну функції, які виконували свята, стародавні греки ставили організацію свят в один ряд з такими важливими справами, як будівництво житла, оборонних споруд або розподіл землі у межах міста. З-поміж особливостей давньогрецьких свят слід відзначити той факт, що саме елліни першими в європейській історії почали будувати стаціонарні споруди для їх проведення — театри з чудовою акустикою та здатністю вміщувати всіх громадян міста, а також стадіони й іподроми з місцями для глядачів. Так, в Афінах найважливішим міським святом були Міські Діонісії, які святкувалися протягом п'яти днів. Діонісії організовував архонт — представник міської влади. Архонт обирав се-

ред заможних громадян хорега, котрий повинен був оплатити п'єсу – трагедію або комедію. Цікаво, що всі ролі у давньогрецькому театрі виконували чоловіки. Щасливі персонажі одягалися в яскраві, світлі костюми, а трагічні – у чорне вбрання. Особливо цікавими були маски, які одягали актори – вони підкреслювали вік, стать та емоційний стан героїв, що переконливо свідчить про те, що стародавні греки були чудовими психологами.

Як висновок. Ознайомлення з функціями та особливостями проведення давньогрецьких свят не лише розширюють наші знання про античну культуру, але сприяє кращому усвідомленню та зрозумінню державних урочистостей і національних свят, забезпечуючи тим самим незримий, але міцний зв'язок між минулим і сучасністю, між національним і наднаціональним, між античною людиною і homo technicus XXI століття.

ЛАТИНСЬКІ АНАТОМІЧНІ ТЕРМІНИ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ДИСКУРСІ

LATIN ANATOMICAL TERMS IN THE MODERN UKRAINIAN DISCOURSE

Chabanenko, A.S., Nikolaieva N.M.

ВДНЗУ “Українська медична стоматологічна академія”

Кафедра іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією

Надзвичайно актуальним постає питання сучасної української анатомічної термінології і використання латинських термінів зокрема в сучасній медичній галузі. Зараз латинська медична термінологія, до якої належить й анатомічна, за рівнем уніфікації одиниць є нормалізованою у міжнародному масштабі. Зокрема Сан-Паульська міжнародна анатомічна номенклатура 1997 р. затверджена Федеративним комітетом з анатомічної термінології і ухвалена Міжнародною федерацією асоціації анатомів.

Анатомія як і будь-яка інша наука в ході історичного розвитку сформувала власну номенклатуру. Оскільки її основи закладалися ще за часів Гіппократа та Галена, вона складається переважно з термінів латинського й частково грецького походження.

Перший офіційний перелік українських термінів — «Український стандарт у Міжнародній анатомічній номенклатурі» містить оригінал міжнародної анатомічної номенклатури, а також перелік українських еквівалентів, дотримання яких обов'язкове при використанні анатомічної термінології. Це відповідники іншомовних термінів, адаптовані (зазнавши фонетичних, морфологічних, семантичних змін) чи повністю запозичені латинські терміни, які стали універсальними для медицини багатьох країн світу і майже витіснили зі вжитку українські відповідники.

Таким чином, наука анатомія, як і інші морфологічні дисципліни, продовжує розвиватися й доповнюватися новими даними, які вимагають словесного вираження. При цьому, у зв'язку з поширенням націоналістичних ідей, постають питання про встановлення пуристичного підходу до адаптації міжнародної термінології.

З ІСТОРІЇ ВИКОРИСТАННЯ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН У МЕДИЧНІЙ ПРАКТИЦІ АНТИЧНИХ НАРОДІВ

ON ISSUES OF THE HISTORY OF MEDICINAL PLANTS USAGE IN MEDICAL PRACTICE OF THE ANCIENTS

Bilokon Yu.S., Assoc. Prof. Bieliaieva O.M.

ВДНЗУ “Українська медична стоматологічна академія”

Кафедра іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією

З незапам'ятних часів люди досліджували цілющі властивості лікарських рослин і застосовували їх у боротьбі з різними недугами. Нині у світі налічується близько 12000 лікарських рослин, які успішно використовуються і в традиційній, і в нетрадиційній медицині як у якості основних лікувальних засобів, так і в комплексній терапії. У багатьох країнах світу кількість лікарських засобів, які виготовляються ex tempore, невпинно зростає, розвивається і посідає значне місце. Беручи до уваги, що, з одного боку, в екстемпоральній рецептурі вагоме місце належить засобам, до складу яких входять інгредієнти рослинного походження, а з іншого, власне галенові препарати не втрачають свого практичного значення для сучасної медицини, розгляд деяких питань з історії фітотерапії наразі є актуальним.

Наукова новизна роботи полягає у розширенні та поглибленні знань щодо історії використання лікарських рослин і зародження такої галузі, як фітотерапія. Дослідження має міждисциплінарний характер і може бути цікавим фахівцям у декількох галузях.

Мета пропонованого дослідження – ознайомлення з історією використання лікарських рослин у медичній практиці античних народів.

Матеріали, методи та результати дослідження. Нині лікарською вважають велику групу рослин, частини яких (folia, flores, radices, rhizomata, styli, stigmata, gemmae, strobuli) слугують лікарською сировиною для виробництва лікарських засобів з їх подальшим використанням з лікувальною або профілактичною метою. Одним із найвідоміших фітотерапевтів Античності – військовим лікарем Діоскоридом (бл. 40 р. – бл. 90 р.) було складено каталог, в якому перераховувалися близько 600 видів рослин і 1000 лікарських засобів, дію яких він особисто перевіряв на пацієнтах. Лікарськими рослинами цікавився також Клавдій Гален (131 – 210 pp.), котрий був автором 2 травників, які неодноразово перекладалися арабською, перською, давньоєврейською та іншими мовами. Гален добре знав дію лікарських засобів, виготовлених із рослинної сировини і був одним із ініціаторів створення технології виготовлення лікарських препаратів, яка збереглася донині, що зафіксовано в назвах препаратів – praeparata Galenica. У контексті нашого дослідження на особливу увагу заслуговує той факт, що praeparata Galenica – обов'язкова складова запасів ліків (thesaurus medicamentorum), що повинні бути в аптеці. Найвідомішим травником, написаним латинською мовою, слід вважати травник Апулея, створений у IV ст. Цей травник користувався таким попитом, що з виникненням книгодрукування в Європі він став однією з перших друкованих книг. Аналіз джерел з теми дослідження засвідчив, що в лікувальній практиці античних народів широке використання мали такі лікарські рослини (plantae medicinales), як Artemisia